

1013 – 13. oktober

Den som holder seg til gjerningene, får ikke lønnen regnet som nåde, men som noe han har fortjent. Rom 4: 4.

I gr. teksten heter det egentlig: «Ham som virker, som arbeider». Eller som Luther så treffende gjengir det: «som omgås med/er opptatt av gjerninger».

Meningen er uten tvil den teksten vår (COR's) Bibel gjengir: «Den som holder seg til gjerningene». Ordet «virker», eller «arbeider» i gr. teksten, har fått en god oversettelse i vår tekst, der det klart viser at hjertet har sin trøst i gjerningene. Det framgår bl. a. klart av det apostelen skriver i neste vers, og hvor han uttrykker det motsatte: «Men den som ikke virker, men tror på ham som rettferdiggjør den ugudelige..» Der merker vi at ordet «virker» her betyr at hjertet har sin trøst i virksomheten, eller gjerningene.

Dessuten forstår vi at hvis hjertet var frigjort, var dødet fra loven, og i troen forenet med Kristus, da var virksomheten og gjerningene ikke noe hinder for rettferdigheten overfor Gud. Da var den tvert imot en frukt og en stadfestelse på at de levde i denne rettferdigheten.

Saken er at uansett hvordan din oppfatning og din bekjennelse er, så kan hjertet ikke ha sin trøst i noe annet enn i ett av disse to mulighetene: 1: Enten i din egen virksomhet, det du er og gjør. Eller, 2: I ham som rettferdiggjør den ugudelige.

Det vi fortjener ut fra vår egen virksomhet, og Guds nåde gjennom Kristus, er rake motsetninger. Har jeg satt mitt håp til noe jeg selv kan utrette, så kan jeg umulig samtidig ha satt mitt håp til Kristus. For da kretser ditt hjertes tanker bare omkring dine gjerninger og virksomhet, uansett om din forstand og munn sier noe annet. Og da er du en «som holder seg til gjerninger». Av Gud får du da bare etter det du har fortjent, «det som er ditt» (Mat 20: 14).

Han får ikke lønnen regnet som nåde, men som noe han har fortjent. Legg merke til dette: Den som arbeider får «lønn» – ikke nåde, men «lønn». Har han helt og holdent utrettet alt slik vingårdsmannen forlangte, så får han den avtalte lønnen, og behøver ikke takke for den, som for noen nådegave. For det er jo bare det han selv har fortjent.

Og skulle han på den andre side ikke fullt ut ha gjort sin plikt, så blir han straffet. Han får ikke noe som helst av nåde. Slik er loven. Den som holder seg til lovens vilkår, blir også dømt bare etter disse. Slik har vi også sett det forklart av vår Herre Kristus i lignelsen om arbeiderne i vingården.

I Guds rikes vilkår gjelder en urokkelig regel, der gis det ingen skånsel: Den som holder seg til gjerningene, skal lønnes bare etter det han selv har fortjent, og får ikke noe som helst av nåde. Dette kan synes svært hardt, når kanskje et slikt menneske har gjort mange flere gjerninger enn den som ber om og får nåde. Men det hjelper ikke. Det ligger en streng og ubevegelig tone i Skriftens ord på dette området.

Når en av arbeiderne klaget, gav ikke vingårdsmannen etter, men svarte: «Ble ikke du enig med meg om en bestemt dagslønn? Ta det som er ditt og gå bort!» Samme knusende tonen bruker apostelen også i Rom 9. Der er det jødernes ubøyelige egenrettferdighet og den fordømmelsen som dermed hviler over dem, som driver ham når han sier i den samme tonen: Det hjelper ikke hvor mye dere

arbeider og løper for å bli rettferdige. Dere har Guds utvelgelse mot dere. Gud har utvalgt bare den som tror, og har forkastet dem som er opptatt med gjerninger.

Alt avhenger av Gud selv. «Det kommer ikke an på den som vil, heller ikke på den som løper, men på Gud som viser barmhjertighet», når det gjelder hvem som skal bli frelst. De som har strevet etter rettferdighet, har ikke fått den. Men de som ikke søkte rettferdigheten, har fått den. Og hva var grunnen til det? Jo, fordi de første søkte rettferdigheten gjennom gjerningene, – de fikk den ikke. Mens de andre derimot, som tok imot den i tro, de fikk den.

På samme måte taler han i Gal 4. Der skiller han dem som søker frelse i to flokker. Som bilde på disse to flokkene bruker han Abrahams to sønner, trellkvinnens sønn og den frie kvinnes sønn. De er dermed altså treller eller barn, som han senere også kaller «løftets barn». Og der forkynner han uten skånsel: «Driv ut trellkvinnen og hennes sønn, for trellkvinnens sønn skal ikke bli arving sammen med den frie kvinnens sønn!»

Dette høres jo hardt ut. Når de har arbeidet og trellet i lang tid, skal de likevel til sist drives ut! Mennesker som har vært med i himmerikets bryllup på jorden (Mat 22), og virkelig lagt vekt på gode gjerninger og et rett liv (skildret med «hender og føtter»). Men dette har blitt hele deres kristendom, så de til slutt ikke har «bryllupsklærne» på seg. Derfor sier Jesus at de skal «kastes ut i det ytterste mørke».

Så glødende er altså Herrens nidkjærhet for rettferdigheten etter sin lov, og for sin Sønnns ære!

Å, måtte alle mennesker som vil være eller bli kristne, tenke grundig over dette; at det i dette spørsmålet ikke går an å sveve hit og dit med sine egne tanker. Og selv stake ut en vei til frelse som de synes passer!

For her står vi overfor en urokkelig Guds domsslutning, som ikke noe menneske har funnet opp, og som ingen mennesker kan endre. Det er den allmektige Guds egen rådsslutning at den som vil bli frelst, kan bare bli det som en fattig, fortapt synder. Som har gitt opp all sin egen rettferdighet og muligheter, og søker sin frelse bare i Kristi rettferdighet.